

**ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง ความหมายความสำคัญของการขยายพันธุ์พืช**  
**หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การขยายพันธุ์พืช**  
**แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความหมายความสำคัญของการขยายพันธุ์พืช**  
**รายวิชา การงานอาชีพ ๓ รหัสวิชา ง ๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒**

**ความหมายของการขยายพันธุ์พืช**

การขยายพันธุ์พืช (plant propagation) หมายถึง การเพิ่มจำนวนต้นพืชที่ต้องการให้มีจำนวนมากขึ้น แต่ไม่รวมถึงการเพิ่มจำนวนต้นพืชที่นำมาจากที่อื่น โดยต้นพืชยังคงลักษณะ สมบัติ และคุณภาพของพันธุ์พืชเหมือนเดิมหรือดียิ่งขึ้นกว่าเดิม ซึ่งอาจได้จากส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การขยายพันธุ์โดยใช้เพศหรือไม่ใช้เพศก็ได้

**ความสำคัญของการขยายพันธุ์พืช**

ความสำคัญของการขยายพันธุ์พืช แบ่งออกได้ ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านเศรษฐกิจ การผลิตผัก ไม้ผล และไม้ดอกไม้ประดับ ล้วนเกี่ยวข้องกับการขยายพันธุ์พืชทั้งสิ้น งานอาชีพทางด้านพืชต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับการขยายพันธุ์พืชอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ถ้าเกษตรกรได้รู้จักหลักการขยายพันธุ์พืชที่ถูกต้องแล้ว ย่อมช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพมากยิ่งขึ้น การขยายพันธุ์พืชจึงมีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดรายได้ต่อเกษตรกร เกิดการสร้างงานในท้องถิ่นและยังก่อให้เกิดอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. ด้านการอนุรักษ์พันธุ์พืช การขยายพันธุ์พืชมีความสำคัญต่อการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช มุ่งเพิ่มปริมาณพืชให้มีจำนวนมากกว่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งพืชที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพหรือมีความสำคัญทาง เศรษฐกิจ

๓. ด้านการวิจัยพัฒนาการทางการเกษตรในยุคปัจจุบัน มีลักษณะการผลิตเพื่อจำหน่ายเป็น จำนวนมาก และจะต้องมีคุณภาพตามความต้องการของตลาดด้วย ทำให้มีงานวิจัยทดลองเกี่ยวกับการปลูกพืชและการปรับปรุงพันธุ์พืชเพื่อ หาพันธุ์ใหม่ที่ดีกว่าเดิม

๔. ด้านสุขภาพกายและจิต การประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในการขยายพันธุ์พืช ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน คลายการฝึกสมาธิ และเป็นการพักผ่อน

**การจำแนกประเภทของการขยายพันธุ์พืช**

การขยายพันธุ์พืชแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑. การขยายพันธุ์แบบใช้เพศ (sexual propagation) การขยายพันธุ์แบบใช้เพศเป็นการขยายพันธุ์พืชโดยใช้ส่วนที่เกิดจากเซลล์สืบพันธุ์นำไปเพาะให้เกิดต้นใหม่ เช่น เมล็ด และสปอร์ นิยมใช้ขยายพันธุ์พืชจำพวกพืชล้มลุก เช่น ผัก พืชไร่ ไม้ดอก และไม้ประดับต่าง ๆ

๒. การขยายพันธุ์แบบไม่ใช้เพศ (asexual propagation) การขยายพันธุ์แบบไม่ใช้เพศเป็นการใช้ส่วนต่าง ๆ ของพืชมาขยายพันธุ์ เช่น ราก ลำต้น และใบ ด้วยการตัดชำ การตอนกิ่ง การติดตา การต่อกิ่ง การใช้ลำต้นและรากแบบพิเศษ และการขยายพันธุ์โดยเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

**ใบความรู้ (สำหรับครู) ที่ ๑ เรื่อง ความหมายความสำคัญของการขยายพันธุ์พืช**  
**หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง การขยายพันธุ์พืช**  
**แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ความหมายความสำคัญของการขยายพันธุ์พืช**  
**รายวิชา การงานอาชีพ ๓ รหัสวิชา ง ๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒**

### **ความหมายของการขยายพันธุ์พืช**

การขยายพันธุ์พืช (plant propagation) หมายถึง การเพิ่มจำนวนต้นพืชที่ต้องการให้มีจำนวนมากขึ้น แต่ไม่รวมถึงการเพิ่มจำนวนต้นพืชที่นำมาจากที่อื่น โดยต้นพืชยังคงลักษณะ สมบัติ และคุณภาพของพันธุ์พืชเหมือนเดิมหรือดียิ่งขึ้นกว่าเดิม ซึ่งอาจได้จากส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขยายพันธุ์โดยใช้เพศหรือไม่ใช้เพศก็ได้

### **ความสำคัญของการขยายพันธุ์พืช**

ความสำคัญของการขยายพันธุ์พืช แบ่งออกได้ ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านเศรษฐกิจ การผลิตผัก ไม้ผล และไม้ดอกไม้ประดับ ล้วนเกี่ยวข้องกับการขยายพันธุ์พืชทั้งสิ้น งานอาชีพทางด้านพืชต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับการขยายพันธุ์พืชอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ถ้าเกษตรกรได้รู้จักหลักการขยายพันธุ์พืชที่ถูกต้องแล้วย่อมช่วยให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพมากยิ่งขึ้น การขยายพันธุ์พืช จึงมีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดรายได้ต่อ เกษตรกร เกิดการสร้างงานในท้องถิ่น และยังก่อให้เกิดอาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. ด้านการอนุรักษ์พันธุ์พืช การขยายพันธุ์พืชมีความสำคัญต่อการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช มุ่งเพิ่มปริมาณพืชให้มีจำนวนมากกว่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งพืชที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพหรือมีความสำคัญทาง เศรษฐกิจ

๓. ด้านการวิจัยพัฒนาการทางการเกษตรในยุคปัจจุบัน มีลักษณะการผลิตเพื่อจำหน่ายเป็น จำนวนมาก และจะต้องมีคุณภาพตามความต้องการของตลาดด้วย ทำให้มีงานวิจัยทดลองเกี่ยวกับการปลูกพืชและการปรับปรุงพันธุ์พืชเพื่อ หาพันธุ์ใหม่ที่ดีกว่าเดิม

๔. ด้านสุขภาพกายและจิต การประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในการขยายพันธุ์พืช ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน คลายการฝึกสมาธิ และเป็นการพักผ่อน

### **การจำแนกประเภทของการขยายพันธุ์พืช**

การขยายพันธุ์พืชแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑. การขยายพันธุ์แบบใช้เพศ (sexual propagation) การขยายพันธุ์พืชแบบใช้เพศเป็นการขยายพันธุ์พืช โดยใช้ส่วนที่เกิดจากเซลล์สืบพันธุ์นำไปเพาะให้เกิดต้นใหม่ เช่น เมล็ด และสปอร์ นิยมใช้ขยายพันธุ์พืชจำพวกพืชล้มลุก เช่น ผัก พืชไร่ ไม้ดอก และไม้ประดับต่าง ๆ

๒. การขยายพันธุ์แบบไม่ใช้เพศ (asexual propagation) การขยายพันธุ์พืชแบบไม่ใช้เพศเป็นการใช้ส่วนต่าง ๆ ของพืชมาขยายพันธุ์ เช่น ราก ลำต้น และใบ ด้วยการตัดชำ การตอนกิ่ง การติดตา การต่อกิ่ง การใช้ลำต้น และรากแบบพิเศษ และการขยายพันธุ์โดยเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ